СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 17. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 20 січня 1934.

VOL. XLII. No. 17. Jersey City, N. J., Saturday, January 20, 1934. THREE CENTS.

БІЛЬШІСТЬ КОНГРЕСУ ЗА СКОРЕ УХВАЛЕННЯ ЗАКОНА ПРО ЗОЛОТО

ВАШИНҐТОН. — Провідники демократичної більшости в палаті послів поробили заходи, щоби предложений урядом монетарний закон про золото ухвалити якнайскорше.

Голова федеральної Резервової Ради заявив перед сенатським комітетом для банкових і грошевих справ, що уряд буде забирати золото за відповідною ухвалою конґресу, а не на основі адміністраційного рішення уряду.

ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ АДВОКАТУРУ ПОЛІТИЧНИМ ЛІДЕРАМ.

ВАШИНҐТОН. — Згідно з думкою президента Рузвелта в конґресі подано внесок, щоби законом заборонити політичним лідерам практикувати адвокатуру у Вашинґтоні.

Републиканці внесли ще один проєкт закона, який забороняв би всяким урядовцям федерального уряду займатися збірками жертв.

ЗАКОНОДАТНІ ЗУСИЛЛЯ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд Американської Федерації Праці подав до публичного відома свою законодатну програму, яку він буде старатися перевести на теперішній сесії конґресу.

Програма має 10 точок, але вони майже всі відносяться до одної справи, а саме до утвердження для робітників права до організації.

Федерація Праці заповідає теж, що вона буде старатися привернути давню висоту робітничої заплати для урядовців.

ХОЧУТЬ ЗМІНИ ВУГЛЕВОГО КОДЕКСУ.

ВАШИНҐТОН. — Власники копалень мягкого вугля домагаються від уряду знесення старого кодексу для цього промислу та заступлення його новим. Їм не подобається, що урядове бюро має велику силу в заряді промислу.

Проти пропозиції власників виступають представники робітничих юній. Уряд каже, що старий кодекс може бути знесений хіба тоді, як новий буде вже ухвалений.

ЗМЕНШУЮТЬ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація Горожанських Робіт обмежила число годин праці робітників, занятих цим урядом, до 24 годин на тиждень.

Це урядове бюро дає тепер роботу 4 міліонам робітників.

НОВЕ СЕНЗАЦІЙНЕ ВИКРАДЕННЯ.

СТ. ПОЛ (Мінесота). — Якісь бандити схопили й сховали Едварда Бремера, 37-літнього сина Адольфа Бремера, визначного демократичного політика, великого банкира й одного з найбільших шеровців броварень Джейкоба Шмита.

Бандити домагаються від батька викупу в сумі 200,000 долярів.

Стейтовий і федеральний уряд, довідавшися про викрадення, запропонували родині пошукування бандитів, але батько просить уряди закинути всякі пошукування, бо боїться, що бандити з люти будуть знущатися над сином.

Родина вже приготовила викуп.

КУБА УСПОКОЮЄТЬСЯ.

ГАВАНА. — Установлення президентом Карльоса Мандієти вспокоїло населення Куби.

Обняття уряду Матієтою святковано на всьому острові як велике національне свято. Деякі юнії пробували викликати страйк, але страйк не повівся. Назагал серед населення видно бажання спокою.

ОСКАРЖУЮТЬ НАФТЯРА СИНКЛЕРА ЗА БАНКОВЕ СПРОНЕВІРЕННЯ.

ТУЛСА (Оклагома). — Тут видано варант на арештування 25 директорів банку Ексчендж Трост Ко. за спроневірення фондів банку на суму 23,000 долярів.

Між обжалованими є відомий нафтяр Гарі Ф. Синклер.

ВИБУХИ ВУЛЬКАНІВ.

САНТІЯҐО (Чіле). — Вулькани Кізапу й Дескабесадо, котрих вибухи в 1932 році наробили були великої шкоди, почали знову працювати.

Земля трясеться майже без перерви. З обох гір підносяться вгору величезні стовпи диму. Нічю небо довкола червоне від луни, яку видно на всю провінцію. Тальк.

В іншій частині ланцюха гір Анд почав працювати вулькан Чімпаранґо. Полумінь на його верху видно багато миль довкола. Земля заедно трясеться, головно в ночі. Населення сильно залякане. Вже цілий тиждень падає вульканічний попіл.

СЛІДСТВО ЗА ВБИВСТВО ЕПИСКОПА.

НЮ ЙОРК. — Як підозрілих за участь у вбивстві вірменського епископа Турияна поліція арештувала знову двох Вірменів, отже тепер вона передержує 9 заговірників.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Згідно з параграфом 56 статута У. Н. Союза, отсим повідомляю Вп. Головних Урядників У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

розпічнеться

В ПОНЕДІЛОК, 19-ГО ЛЮТОГО 1934 РОКУ

в годині 9-тій рано,

В МІСЦІ ОСІДКУ У. Н. СОЮЗА, ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

1. Відкриття: гол. предсідник М. Мурашко.
2. Звіт гол. предсідника, М. Мурашка.
3. Звіт заступника гол. предсідника, В. Малевича.
4. Звіт заступниці гол. предсідника, М. Розоміло.
5. Звіт гол. рек. секретаря, Д. Галичина.
6. Звіт гол. фін. секретаря-касієра, Р. Слободяна.
7. Звіт завідателя „Свободи", М. Мацйовського.
8. Звіт гол. контрольної комісії: О. Е. Малицький, Д. Каптула і А. Пашук.
9. Звіт редакційної комісії: д-р Л. Мишуга.
10. Звіти головних радних: С. Слободяна, Г. Євусяка, Т. Шпікули, І. Лисака, І. Вáверчака, А. Шаршоня, М. Буська, І. Гузара, А. Боївки і О. Придун.
11. Дискусії над звітами.
12. Внески й ухвали.

Д. Галичин, гол. рек. секретар.

МЕК ДОНЕЛД ПЕРЕД ВИБОРЦЯМИ.

Англійський премієр Мек Донелд станув зі звітом перед виборцями своєї округи. Одні витали його оплесками, а другі протестували проти його політики вигуками. Він давав вплучні відповіди на ріжні „вигуки", себто запити, якими переривано його промову. При його відході загал щиро його оплескував.

КОМУНІСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ У ВАРШАВСЬКОМУ ШПИТАЛІ.

Варшавська поліція перевела докладну ревізію у жидівськім шпиталі у Варшаві. У висліді цієї ревізії арештовано 40 осіб, у цьому 3 лікарів. Всіх арештованих перевезено спершу до комісаріяту, а опісля до слідчого уряду. Рівночасно поліція перевела ревізії в мешканнях лікарів і службовиків, занятих у цьому шпиталі. При цих ревізіях знайдено матеріяли, які вказують, що в шпиталі існувала нелеґальна комуністична організація.

ГРІМ УБИВ ЖІНКУ І 40 ОВЕЦЬ.

В часі великої хуртовини, що шаліла цими днями над околицею Авеніно (Італія), грім ударив у хату селянки Целі Айди і вбив її на місці. Зверги цей самий грім влетів на очах кількох людей на пасовиско і вбив 40 овець.

ПСИ ПОКУСАЛИ СМЕРТЕЛЬНО БІДНУ ЖІНКУ.

У Варшаві трапився випадок, що зображує дуже різко нужду безробітних і беззахисних. В одному міському городі на Празі нічні сторожі, замикаючи город, впускають туди кілька псів, які хоронять його перед злодіями. Недавно коло 2-ої години нічю сторож почув жахливий крик жінки, що взивала помочі. Сторож прикликав своїх двох помічників і всі побігли в напрямку, звідки почули крик. В одній бічній алеї побачили вони жінку, яку смертельно покалічили псі. В грізному стані відвезли нещасну до шпиталю, де й виявилося, що вона називається Гелена Слівінська, безробітна й беззахисна, яка хотіла переночувати в городі, не знаючи про те, що там є такі лихі псі.

НІМЕЦЬКІ КОЛЬОНІСТИ В БРАЗИЛІЇ.

В Бразилії очікують приїзду коло тисячі німецьких кольоністів, яких мають поселити на ріллі. Всі ті кольоністи це втікачі знад Волги. Досі перебували вони в Німеччині і тепер німецький уряд думає їх переселити до Бразилії.

ЧЕРЕЗ ЖАРТ ТОВАРИШІВ — МІЛІОНОВИМ ОБМАНЦЕМ.

У Франції наробив був багато шуму факт, що якийсь чоловік сфальшував льотерійний льос, на котрий упала виграна міліон франків. Заки правдивий власник щасливого льосу встиг відобрати гроші, він випередив його, заінкасував гроші і пропав, як під лід. Одначе цими днями вдалося поліції відшукати обманця, якому й відобрано майже всі гроші. Справець обману оправдується, що обманцем зробили його найближчі його товариші, що сфальшували його у льосі одно число і' він, відбираючи гроші, не був свідомий того, що допустився обману. Наскільки в тому правди, виявить дальше слідство.

ЖАХЛИВИЙ ВИПАДОК ПІДЧАС ЩІПЛЕННЯ КОНЕЙ.

В Косінах, пов. Мехів, підчас щіплення коней проти нозатини трапився жахливий випадок. Один молодий кінь, до якого підійшов ветеринар, сполошився і пігнався в поля, тягнучи за собою селянина Велюша, що обвязав був собі руку припоном. Кінь тягнув нещасного кількасот метрів, заки його здержано. Велюш важко поранився на цілому тілі. На голові має пять великих ран від копит і шкіру здерту з цілого обличя. У грізному стані його перевезли до шпиталю.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ТЕМНОТА И ЗДИЧІННЯ СЕКТАНТІВ-СУБОТНИКІВ.

Вранці 31. жовтня м. р. на хуторі Павла Миронця в селі Моквині, костопівського пов., відбулося моління секти суботників, яких у тому селі й околиці не бракує, а потім, відповідно до їхнього обряду, сектанти танцювали до вечора. Ввечір усі порозходились, лишилась тільки на нічліг суботниця Параска Предон з села Балашівки, тогож повіту. Цьогож вечора суботник Павло Миронець, у якого хаті молились і танцювали, дістав звідкись гроші й почав рахувати; було 85 зл., за які мав купити на ярмарку корову. Почувши це, Параска почала, посвистуючи, танцювати і приговорювати: „Не треба корови, бо сьогодня буде страшний суд" Коли усі полягали спати й поснули, ця „побожна сестра Параска" зробила справді страшний суд: гроші забрала, а щоби замазати сліди злочину, підпалили хату Миронця, наслідком чого ціле господарство останнього пішло з димом. Другого дня потерпівший разом зі злочинницею Параскою ще обнялись і танцювали на пожарищі. Та на таку подозрілу поведінку баби звернули увагу люди й, зробивши в неї ревізію, знайшли в косах вкрадені у „брата" Миронця гроші, тож відставили її на поліцію. Виявилося, що „побожна сестра", одна з головних розсадників сектантської гнилі що панує в околиці, була професійною злодійкою і такі злочини нераз поповнювала.

КРІВАВИЙ ФІНАЛ МАРНОЇ СУПЕРЕЧКИ.

В Лежайську два сільські хлопці, 18-літній Ст. Клюдіс і 10-літній Войтїх Дух, верталися з костела. Жартуючи, Клюдіс скинув Духови капелюх, який упав в болото. Це так розлютило Духа, що він прискочив до Клюдиса і вкусив його в руку, а тоді Клюдис виняв ніж і пробив ним Духа в карк. Рана, як виявилося, була смертельна, бо Дух кілька хвилин після цього помер наслідком упливу крови. По доконанню злочину Клюдис утік і перебуває десь в околичних лісах.

ЗЛОДІЇ МОДИ.

У Парижі відповідатиме перед судом молода швачка Дювівіє, яка зорганізувала потайне товариство злодіїв, що жили з перепродажі оригінальних моделів париської моди американським фірмам. Американські фірми віддавна копіювали французькі моделі; останніми часами вони могли, завдяки париським злодіям, випускати на ринок останню париську моду майже рівночасно з Парижем.

ПОМЕР ДИВАК, ЩО СПАВ У ДОМОВИНІ.

В Ресден, недалеко Бульонсір-мер, у Франції, помер якийсь дивак землевласник, що спав 40 літ у великій чорній домовині і в смертному завіщанню домагався, щоби його у цій самій домовині похоронено. Одначе ця домовина була така велика, що не могла зміститися до гробниці, і тому спадкоємці не могли виконати його останньої волі: вони здержали похорон і мусіли зробити меншу домовину.

В МОСКВІ ДАЛІ ДУМАЮТЬ ПРО СОВІТСЬКУ НІМЕЧЧИНУ

МОСКВА (Росія). — На зїзді московського відділу комуністичної партії принято до відома привіт від німецької комуністичної партії. Член Політбюра, Каґанович, заявив у відповіди на цей привіт ось що: „Боріться за совітську Німеччину. Ми теж боролися довгий час у підпіллю. Нас також арештували. Нас також били нагайками за царських часів. Але ми боролись і побідили".

БУНДЮЧНІ ЧЕРВОНІ САТРАПИ НАГАДУЮТЬ КАЙЗЕРА.

МОСКВА. — Цілий світ повинен тепер числитися з Совітами. Так говорив Каґанович, а за причину подав те, що СССР тепер сильний, бо має непереможну червону армію, узброєну в найновіший спосіб тенками й ріжними хемічними приладами.

ПОЛЬСЬКА ЛІҐА ЗАСЛУЖЕНИХ ГРОМАДЯН.

ВАРШАВА (Польща). — В Польщі формується згідно з новою конституцією „Ліґа добре заслужених громадян", яка буде приділена до сенату. Завданням цеї ліґи буде завжди і всюди відпирати уряд при допомозі найвизначніших людей. Ця інституція стане частиною польської конституції. Члени Ліґи матимуть право голосувати в сенаті. Ніяких інших привілеїв їм не признають. Перших членів Ліґи вибере сам уряд. Будуть ними ті, що одержали найвищі військові й інші відзначення.

БИРД У „МАЛІЙ АМЕРИЦІ".

ЛИТЛ АМЕРІКА (Антарктика). — Заступник адмірала, Ричард Бирд, відомий дослідник полудневого бігуна, вже розтаборюється у місці свого давнього підбігунового осідку, себто в „Литл Америка". Прибувши на давнє місце, учасники попередньої виправи дуже втішилися, бо знайшли багато річей, які пригадували їм попередній побут. Дорога з Бостону до цього місця тревала 3 місяці.

КРУТЯТЬ НА ВСІ БОКИ.

ЛОНДОН. — Крайно реакційна політика Совітів, звернена на поперття Франції, а проти ревізії Версайського договору і Німеччини, викликала всюди велике здивування. Щоби це прикрити, совітська амбасада оголошує заяву Літвінова, який нібито сказав, що союз Совітів з Францією ще не означає, що Совіти є ворогом Німеччини.

ПРОДАВ ЗНАЙДЕНИЙ ДІЯМАНТ.

ЙОҐАННІСБУРҐ (Полуднева Африка). — Джекобус Джонкер, на якого полях знайдено діямант ваги 726 каратів, продав цей діямант за 63,000 фунтів стерлінґів. Купив його сер Ернст Опенґаймер для спілки „Даймонд Корпорейшен". За одержані гроші хоче тепер Джонкер купити 2,000 акрів землі в Трансвалю і там годувати вівці й худобу.

НАЦІ ПРОТИ БАНКИРІВ.

МІНХЕН (Німеччина). — Досі наці ще найменше атакували банкирів, хоч знали, що банки є головно в жидівських руках. А тепер сам баварський міністер внутрішніх справ підкреслює, що треба взятися до банкирів. Причиною до цього є те, що багато банкирів-Жидів почали виставляти заморгеджовані доми на ліцитацію. Тих банкирів зачислено тепер до лихварів і ворогів суспільства.

ФРАНЦІЯ РАДА БИ ВТЯГНУТИ АМЕРИКУ В НОВІ КОНФЛІКТИ.

ПАРИЖ. — Французький премієр Шотан дуже похвалив президента Рузвелта за те, що він цікавиться Европою. Він каже, що загальне добро вимагає, щоб Америка перестала бути невтральною. Її треба відноситися до Европи так, як відносився до неї президент Вилсон. Це Франція розуміє так, що як хто в Европі поважиться нарушити теперішній стан посідання, то його треба вважати напасником і проти нього має піти війною й Америка. Все те є звернене до того, щоб Америка згодилася боронити не кого іншого, а саму Францію та її союзників.

ПОМЕР ОТТОКАР ШЕВЧІК.

ПРАГА (Чехословаччина). — Помер у 81 році життя славний на цілий світ учитель гри на скрипці, Оттокар Шевчік, учитель таких віртуозів як Кубелік, Коцян, Цімбаліст і т. д. Він перебував цілих 17 літ на Україні, в Києві, й там учив в імператорськім музичнім товаристві. Був теж добре відомий в Америці, куди приїздив кількома наворотами з викладами про свою методу науки. Написав яких 10 книжок про гру на скрипці. Коли його ученики питали, як довго треба їм денно вправлятися, Шевчік відповів: „День має 24 години". З учениками поводився по приятельськи. Помер у малій місцевости Пісек, признаний у світі найбільшим учителем гри на скрипці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ МОЖНА НЕ ВІРИТИ?

Зі всіх українських земель доходять до нас понурі вісти. Окупанські влади доводять усюди до цілковитого зубожіння нашого народу, до нужди й голоду по українських містах і селах. Та найчорніші й найбільше невідрадні вісти доходять далі з так званої „Радянської України".

Вже всю американську пресу облетіли вісти, поширювані ріжними совітськими аґентами, що цьогорічні жнива випали на Україні дуже добре, що населення вже давно зложило державі те, що приписано, та що смішно тепер говорити про якийсь голод на Україні. Навіть дехто з тих, що писали про голод з минулого року, та про те, що наслідком того голоду згинули міліони, повірив, що голод припинений. Що більше, навіть нам, які протестуємо проти Совітів, хотілося теж вірити, що може хоч під напором наших протестів Совіти дещо облекшать долю наших братів на Великій Україні й принаймні не будуть далі мордувати їх голодом.

На жаль, факти показують що іншого. Міжнародній комітет допомоги жертвам совітського голоду, зорґанізований з ініціятиви віденського кардинала Інніцера, стверджує, що на Україні голод далі існує та що заноситься на таке, що він готов потягнути за собою ще більше жертв ніж у минулому році.

А ось у сьогоднішнім числі містимо один з листів, надісланий нам прямо з українського села, з самої Київщини, який одержано в Америці при кінці грудня, себто тому всього три тижні, а який пречисто говорить про те, що люди далі вмирають з голоду. Це не пишуть „петлюрівські" аґенти, ні „націоналісти", ні ніякі „шпіони", ні ніякі „кулаки" чи „буржуї". Це пише рука бідної, знеможеної української селянки, яка виповнює заповіт свого померцього з голоду чоловіка й висилає лист до Америки, щоби тут дізналися, як люди гинуть на Україні з голоду.

Держачи в руках отой пожовклий папір, на якім написане це траґічне письмо, й вчитуючися в його короткий, а такий болючий зміст, прямо кров стинається в жилах, коли зважиться, що тут в Америці можуть іще бути такі люди чи часописи, що підшиваються під українське імя і прямо кпинами збувають справу голоду на Україні та виписують слявословя московським катам України. Вже за те одно повинно те кодло бути раз на завжди знищене. А друга справа це те, що виголоджування України повинно далі бути в нас на першім пляні. Наша акція мусить скріпити смертний удар у бік Совітів, бо тільки такий удар може виратувати Україну з лабет Москви.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ ЯК ЗАРАДА БЕЗРОБІТТЮ

(Реферат п. М. Данильченка, виголошений на Шестім Конґресі „Обеднання").

На минулих річних зборах „Обеднання" була коротко порушена справа поселення на землю наших безробітних.

Від того часу економічні обставини в дечім змінилися, однак проблема безробіття далеко не вирішена.

В останніх часах все більше говорять і пишуть про те, що життя вимагає поселення певної частини безробітних на землю. У багатьох може повстати питання, чому саме в часах, коли фармери також переживають крізу, повстає думка про кольонізацію?

Щоб дати задоволяючу відповідь на таке питання, ми мусимо трохи довше застановитися над причинами та можливими наслідками сучасної крізи.

Корінь крізи.

Корінь сучасної крізи та безробіття лежить у минулій світовій війні.

Війна відірвала від продуктивної праці міліони дозрілих людей, а від решти вимагала напруженої продукції переважно знаряддя для нищення людей.

В багатьох галузях торгу та промислу жіноцтво заняло місця мужчин.

Велике запотребування товарів та недостача й дорожнеча робучих рук визвали технічне удосконалення продукції.

З кінцем війни припинились вироби військових предметів, результатом чого була повоєнна депресія. Однак та депресія не була довготревалою, бо по війні почало зростати запотребування річей мирного часу, а тому індустрія скоро пристосовувала себе до нових обставин.

Еміґрація з фарм до міст.

Розцвіт торгу та промислу у воєнній та повоєнній добі перетягав з фарм до міст поверх 600,000 людей річно, бо запотребування на робітників в містах було велике, платня висока, а життєві умовини міста були значно вигідніші від фармерських.

Це був майже десятьлітній період сільської еміґрації — переважно молоді — з фарм до індустріяльних центрів.

Однак це зменшення населення на фармах нікскільки не відбилося на продукції сільського господарства, бо високі ціни на фармерські продукти давали фармерови змогу купувати модерну машинерію, а завдяки цьому продукція не тільки не зменшувалась, а ще зростала. В сільському господарстві, як і в індустрії, машина стала домінуючим фактором зросту продукції. Пізніше ця механізація витворила надпродукцію та значно зменшила скількість працюючих.

Нові теорії.

Війна зробила те, що майже половина світового запасу золота перейшла до Злучених Держав. Америка стала світовим банкиром. Кредити, відчинені нею іншим державам, вживались тут для закупна сирівців та гуртових фабрикатів. Промисловість була перевантажена замовленнями. Не було нічого дивного, що провідники промисловости, торгу, фінансів та деякі економісти повірили в те, що періодичні депресії відійшли в минуле та що прийшла „нова ера" постійного добробуту. На цю тему написано десятки грубих, науково обоснованих книжок.

Населення, запевнене в сталости своїх заробітків, легко витрачало не тільки те, що мало, але ще й морґеджувало на кілька років наперед свої будучі заробітки. Система частинних сплат — інстолмент — давала змогу купити хату, фарму, шери (уділи) підприємства, авто, радіо, меблі, машинерію і т. п., заплативши згори десять, а іноді тільки пять процентів вартости купна. Цією системою майже безмежного кредиту покупна сила населення була штучно піднесена щонайменше на 900 процентів.

Піраміди боргів все зростали, бо всі жили на рахунок майбутнього.

Приватні підприємства позичали, в кращому випадку продавали свої шери, щоб ще більше розбудовуватись.

Стейтові та муніципальні уряди не знали границь витрат. Вони позичали без кінця через наводнення фінансового ринку бондами ріжних назв та ґатунків. Тут були бонди шкільні, дорожні, водяні, мостові, ґарантовані податками, реальністю, просто бонди, заставні листи, ноти й таке інше.

Установи публичного ужитку (поблик ютілітіс) і залізничі та інші приватні підприємства йшли тією дорогою. Ріжні дрібні й великі підприємства зростали як гриби по дощі.

Утворились нові армії торговців недвижимостями та асекураційних, транспортових, шерових, бондових, та безліч інших продавців.

Крах нової ери.

Крах біржі в жовтні 1929 року був першим попередженням надходячої економічної бурі.

Не упадок біржі був причиною крізи, як дехто думає, а навпаки, початок крізи був причиною упадку біржі, бо вже перед крахом були ознаки зміни господарської конюнктури на гірше.

Без сумніву спекуляція прискорила крах нової ери, бо ввесь капітал ішов у спекуляцію на біржі, а це припинило заграничні позички, що потягло за собою скорочення закупів в Америці іншими країнами.

Крім того крах біржі вплинув на прискорення економічної крізи тим, що несподівано підорвав покупну силу 20 міліонів спекулюючої публики, якої паперове богацтво розвіялось як дим.

Скорочення покупної сили населення викликало скорочення продукції. Це автоматично збільшувало ряди безробітних і тим ще більше зменшувано покупну силу населення.

Цей процес проґресивного зросту безробіття припинився тільки літом біжучого року. В липні статистика нараховувала в Злучених Державах поверх 14 міліонів безробітних. До тої цифри требаб ще додати кілька-міліонову армію нереєстрованих безробітних, а це бувших урядовців, крамарів, торговців та ріжних дрібних бизнесменів, яких Федерація Праці вважає буржуями, а тому й не включає їх у свої статистичні обрахунки.

Економічна революція.

На початку сучасної крізи провідні американські кола легковажили її значіння, бо думали, що вона є коротко тревалим явищем, а тому й лікували крізу свого роду гіпнозою.

Вони заспокоювали населення, що все йде добре, що бизнес кращає з кождим днем, та що треба тільки більше купувати, щоб остаточно зломити депресію. Однак це лікування психольоґічно не тільки не дало ніяких наслідків, але ще більше підорвало довіря населення щодо кращого будучого, бо всі добре бачили, що в дійсности кріза все поглиблюється.

Зріст крізи та загальна зневіра почали вже загрожувати істнуванню цілої економічної системи країни.

В часах найбільшої мраки прийшла зміна федерального уряду.

Новий президент від першого дня свого урядування почав вживати дуже рішучих заходів у справі поборювання крізи. Зачиненням всіх банків він припинив загрозу фінансової анархії.

Дефляція цін була припинена загрозою інфляції. Активність нової адміністрації відразу змінила безнадійну психольоґію населення на оптимістичну.

Енерґійні заходи президента Рузвелта вже дали певні наслідки. Число безробітних зменшилося майже на чотири міліони. Однак думки економістів та фінансістів поділені щодо сталости звороту до кращого. Більшість економістів є тої думки, що світ переживає повну економічну революцію.

Депресія охопила всі країни, як індустріяльні так і хліборобські, і кожда країна лікує економічну хворобу на свій лад, але одно явище є спільне всім націям, а це державна контроля промисловости, фінансів та почасти й торгу.

Суто індивідуалістична Америка також уже сходить на цей шлях.

Скрізь твориться свого роду державний капіталізм, який ставить інтереси цілої нації вище інтересів окремих кляс, а в звязку з цим проповідники марксітської теорії боробтьби кляс — соціялісти — тратять ґрунт під ногами та здають свої старі позиції новій, зростаючій силі державного націоналізму.

Скрізь іде повна переоцінка всіх матеріяльних та духових цінностей.

Ціла суспільно-господарська система країн перебудовується на новий, ще не випробуваний лад.

Куди приведуть нас ці нові шляхи, ніхто не може знати, хоч реформатори сподіваються, — як і в большевії, що нашим правнукам буде краще жити.

(Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПРИВІТ КАТАМ.

Редактори ліберального тижневика „Нейшен" витають появу нового тижневика „Ню Месиз", хоча програма нового тижневика комуністична, а її здійснення відбилосяб передовсім замкненням тижневика „Нейшен".

РЕДАКТОРИ, ЩО ЗНАЮТЬ І РЕДАКТОРИ, ЩО НЕ ЗНАЮТЬ.

Редактори тижневика „Нейшен" підкреслюють, що „Ню Месиз" знають, що було, що є й що буде (очевидно, з комуністичної програми). Редактори „Нейшен" признають, що вони дещо знають про минувшину, але за будучність знають багато менше ясно.

З їх слів видно, що признання незнання за будучність вони вважають доказом розуму. У комуністів інакше: для них признання сумніву щодо будучности було би доказом, що їх ціла програма нічого не варта.

Тому вони пробують убити всякі сумніви простим способом: збиваючи всякого, хто такі сумніви піднюсить. Тому слушно каже „Нейшен", що вступлення на престол комунізму зазначилосяб закриттям „Нейшен".

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НА МОРЮ.

Коли корабель „Екзарк", наїхав оноді на побереже острова Кипру, то ніхто з моряків життя не втратив, і кораблеви нічого поважного не сталося. Та капітан корабля поповнив самогубство. Це він уважав за належиту кару для себе за нарушення свого обовязку супроти повірених йому маєтків і осіб.

Читаючи про цю подію, питається читач:

Чому лікар, який зробив невдалу операцію, що коштувала життя хорого, не вискакує з вікна шпиталю на вулицю? І чому адвокат, що невміло боронив обжалованого за злочин, за який належиться кара смерти, не пускає собі кулі в лоб? І чому директор банку, що своїм банкротством спричинив руїну тисячок людей, не затягає собі петлі на шию?

Чому капітан корабля за неповинну може похибку платить життям, а ґенерал, що через забаву програє битву, жиє часто до природньої смерти в славі й почестях?

ЩЕ СЯ ТОЙ НЕ ВРОДИВ, ЩОБИ ВСІМ ДОГОДИВ.

Якийсь технік придумав „радіового цензора", себто апарат, котрий буде закривати радіову програму, як тільки зайде якась перерва в програмі. Радія з таким апаратом будуть працювати тільки так довго, як довго з радія буде розходитися голос безпереривно.

Це покінчить з довгими вижиданнями слухача по скінченню програми, але апарат буде замикати теж радіо, як капеля зробить павзу.

АВТОМАТИЧНИЙ ЦЕНЗОР У ЛЮДИНІ.

Є люди, які в своїм мозку мають такого автоматичного цензора: як тільки почують щось нового, зараз клітини їх мозку замикають очи й уха.

Тому, як Ґальвані відкрив електричну силу в лабах неживої жаби, то мудрагелі з цензорами в мозку висмівали його як жабячого танцмайстра. Як придумано телеґраф та намірено будувати каблі для пересилки телеґрафічних вісток попід море, то один професор Гарвардського університету „доказав", що це неможливо. Як придумано парову лодку, то більшість людей уважала це неможливим плисти водою без весла й без вітрил.

Антін Чехов.

НАКЛЕП

Учитель каліґрафії Сергій Капітонич Ахініїв справляв весілля своєї дочки. Віддавав її за вчителя історії та ґеоґрафії, Івана Петровича Лошадина. Бавилися весело — все йшло наче по маслі. В гостинній кімнаті співали, грали, танцювали. По кімнатах уганяли, наче навіжені, випозичені в клюбі льокаї в чорних фраках і білих забруджених краватках. Було гамірно. Учитель математики, Тарантулів, Француз Падекоа й молодший ревізор контрольної палати, Мзда, сиділи на канапі, розповідали гостям пригоди, як хоронено живих людей, спішилися та перебивали собі взаімно та висловлювали свої думки про спірітизм. Та всі погоджувалися в тому, що є в світі і річи, яких не зрозуміє людський розум. У другій кімнаті учитель літератури, Додонський, пояснював гостям, коли вояк, котрий стоїть на варті, має право стріляти до прохожих. Розмови, як видно, були жахливі, одначе приємні. Крізь вікна від подвіря заглядали люди, що не мали права ввійти до середини з огляду на своє суспільне положення.

Точно опівночі господар кляси Ахініїв зайшов у кухню переконатися, чи все вже готове до вечері. Кухня від долівки до стелі була повна диму, з яким мішалися запахи печених гусей та качок і багато іншого. На двох столах, були розставлені, порозкладані в мистецькому неладі, ріжні закуски та напитки. При столах вешталася кухарка Марта, червона баба з подвійним животом.

— Покажи-но мені осетра! — сказав Ахініїв, затираючи руки й облизуючися. — Який запах! Хотілося би всю кухню зїсти! Ну, покажи осетра!

Марта підійшла до одної з лавок і обережно піднесла затовщену ґазету. Під ґазетою на величезному полумиску лежав осетр у ґаляреті, прибраний оливками та морквою. Ахініїв глянув на осетра й остовпів із захвату. Лице його розяснилося, очи заіскрилися. Нахилився та видав устами звук непомащеного колеса. Постояв хвилинку, стріпав пальцями тай ще раз цмокнув устами.

— Аґа! Голос гарячого цілунку! Ти з ким так цілуєшся, Марто? — відізвався голос із сусідньої кімнати й у дверях показалася стрижена голова помічника господаря кляси, Ванькина. — З ким жеж то? А-а-а — дуже приємно! Із Сергієм Капітоничем. Добрий дідусьо, нема що казати!

— Я зовсім не цілуюся! — збентежився Ахініїв. — Хто тобі сказав щось такого, дурню? Я лише так... устами цмокнув... з вдоволення... як побачив рибу...

— Говори, Климе, хай твоє не гине!

Усміхнене Ванькине лице зникло за дверима. — Ахініїв засоромився.

— Чорт зна, що таке, — подумав собі. — Піде тепер, драбуга, буде розповідати та набреше. Перед усім містом осмішить мене.

Ахініїв несміливо всунувся до гостинної кімнати та зиркнув на бік. Де Ванькин? Ванькин стояв біля фортепяна та говорив щось на вухо інспекторовій своячці. Вона сміялася.

— То про мене! — подумав Ахініїв. — Про мене, щоби його чорти! А вона вірить! Сміється! Боженьку! Годі це так лишити... ні... Треба так зробити, щоби йому не вірили... Поговорю з ними всіми — навчу його!

Ахініїв пошкробався в потилицю та все ще збентежений підійшов до Падекоа.

— Я щойно був у кухні, щоби дати приказ у справі вечері. — Я знаю, що ви любите рибу, а маю, любий пане, осетра — лише пальці лизати. Яких два аршини! Хе-хе-хе... Та до речі! Я мало що не забув... З тим осетром — то справжня гумореска! Входжу до кухні, хочу оглянути страви... Дивлюся на осетра та з вдоволення... що такий гарний... цмок! устами! Та тутже нараз увіходить той дурень Ванькин і — ха-ха-ха! каже: „А-а-а... Цілуєтеся тут?... з Мартою кухаркою". Теж придумав, осел! Погана бабище, а він... цілуватися! Дивак.

— Хто дивак? — спитав Тарантулів, підійшовши.

— Та той Ванькин! Увіходжу до кухні...

І розповів про Ванькина.

— Розсміяв мене той дурень! Та я сказав би, що приємніше було би поцілуватися з мопсом, ніж з Мартою, — додав, оглянувся та побачив за собою Мзду.

— Ми про Ванькина — сказав йому. — То раз дивачище! Входить до кухні, побачив мене біля Марти тай давай ріжні жарти придумувати. „Чому цілуєтеся?" каже. По пяному, видно, так йому здавалося. Та я, кажу, скорше з індиком поцілуюся, ніж з Мартою. Я маю жнку, кажу, ти, дурню один. Розсміяв мене!

— Хто вас розсміяв? — спитав катехит.

— Ванькин. Стою собі, знаєте, в кухні тай дивлюся на осетра.

І так далі.

Не минуло й пів години, а вже всі гості знали історію з осетром і Ванькином.

— Хай їм тепер розповідає! — думав собі Ахініїв. — Хай розповідає. Він стане розповідати, а кожний йому зараз перебе: „Перестань, дурню, плести небилиці! Ми вже все знаємо!"

І Ахініїв успокоївся так дуже, що випив чотири чарки більше ніж звичайно. Як по вечері відпровадив молодята до їх кімнати, пішов до своєї спальні та заснув, наче невинна дитинка. А на другий день уже й призабув цю історію з осетром. Та на жаль! Чоловік стріляє, Пан Біг кулі носить. Лихі язики вчинили своє тай Ахініїву не помогли його старання. Точно тиждень пізніше, в середу після третьої лекції, як Ахініїв стояв у конференційній салі та говорив про проступні звички ученика Висікина, підійшов до нього директор і закликав на бік.

— Хочу поговорити з вами кілька слів, — сказав. — Даруйте... Це не моє діло, та я мушу дати зрозуміти... Мій обовязок... Бачите, кружляють чутки, що ви жиєте з тією... кухаркою... То не моя справа, та... Ви собі з нею жийте... як собі хочете, лише я просив би, не так отверто! Я вас прошу! Не забувайте, що ви педаґоґ!

Ахініїву зробилося недобре, його заморозило. Наче пожалений роєм пчіл і облитий кипятком, вернувся додому. Йшов і здавалося йому, що всеньке місто взирається на нього, наче обезславленого. Дома ждало на нього нове нещастя:

— Чому не жереш? — спитала його жінка при обіді. — Ти над чим так задумався? За Мартунцею затужив? Я все знаю, ти бісурмане! Добрі люди отворили мені очи. Ах... ти варваре!

І тарах його в лице... Він встав від стола та, не чуючи землі під ногами, без шапки та плаща поволікся до Ванькина. Застав його дома.

— Підляка з тебе, — озвався Ахініїв до Ванькина. — Ти за віщо мене перед усім світом обкидав болотом? Чому про мене поширював неправду?

— Яку неправду? Що вам приснилося?

— А хто наговорив, що я з Мартою цілуюся? Скажеш може, що то не ти? Не ти, злочинце?

Ванькин здрігнувся, підніс очи до образу та сказав:

— Хай мене Бог скарає! Хай мені очи виплинуть, хай я здохну, коли я бодай словечко говорив комунебудь про вас. Хай мене не знаю що...

Годі було сумніватися в щирість Ванькина. Було очевидне, що то не він насплетничав.

Одначе хто?... Хто? — задумався Ахініїв, перебігаючи в памяти всіх знайомих і при цьому бився в груди.

— А хтож, дійсно?

— Хто?... спитаємо й ми читача.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ ДАЛІ ГИНУТЬ З ГОЛОДУ.

Громадянин Андрій Мартинишин з Пасейку, Н. Дж., отримав ще літом від свого брата Ілька з села Гордашівки, уманської округи, Київщина, лист ось такого змісту:

Витаю Тебе братчику і Вас братово і діточки з тим днем, в якім одержите цей лист і передаю Вам про свою нещасливу годину. Ми похоронили свою дочку Катерину, бо бідненька вмерла. Просила їсти, тільки не було що їсти дати і бідна просила бодай сирого бурачка та й бураків не де взяти. А як бідненька вмирала, то плакала, не хотіла вмирати, ну і мабуть ми всі повмираємо,, як не даси братчику піддержки. Допоможи Боже діждатися хлібця свого то я може проживу якийсь час. Коли можеш, то допоможи, змилуйся над моїми слізьми. Поможи Тобі Боже прожити, що я маю до кого хотяй лист написати, ой, Боже, як важко вмирати з голоду, як важко ходити. Без палиці і через хату не перейду, так ноги попухли та болять. І мій Василь скоро помре, бо вже не ходить і жінка лежить то сусіда принесе води і так ми обходимося. Змилуйся, поратуй нас, передай хоч одного доляра. Ой, Боже!

Підведи нас з оцеї нужди! Спаси нас! Відпиши чимскорше і дай ратунку! Здоровлю Тебе, всю фамілію.

Брат **Ілько Мартинишин.**

В грудні знов цей Андрій Мартинишин отримав лист від жінки свого брата, тогож Ілька:

Витаю Вас Брате і Братова і Ваших діточок з тим днем, в котрім одержите цего листа. Чому не пишете? Ваш Брат Ілько вже помер і син Василь помер, а я осталася сама і мало не вмерла, як захорувала весною, та аж тепер трошки підчуняла і можу ходити. Тепер мені дужє тяжко жити, бо все ми попродали і я не маю навіть в що одягнутися. Передаю листа, що Ілько (муж) написав, як умирав. Він так хотів перед смертю написати, щоб там знали, як на Україні нам живеться і як з голоду мремо. Пишіть часто та потішіть. Бувайте здорові всі. Писала Ількова жінка.

Адреса:

Київської области, станція Тальне, Тольнівського району, село Гордашівка.

Поля Мартинишин.

(Редакції „Свободи" предложено оригінали тих листів).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

MRS. STURGES HEADS WORK FOR "MAZEPPA."

Mrs. Hollister Sturges is chairman and Miss Elizabeth Howry vice chairman of the committee in charge of the performance of Tschaikowsky's "Mazeppa," which will be given at the Belasco Friday, January 26.

Others on the committee are William P. Eno, Mrs. C. E. Wagstaffe Bateson, Mrs. Stanley Reed, Mrs. Charles L. Mc-Nary, Mrs. Francis Bennett Poe, Mrs. Gertrude Lyons, Charles Edward Russell and Miss Mary Cryder.

Mrs. Robert Lansing is among the patronesses, others including Mrs. Lawrence Townsend, Mrs. William C. Culbertson, Mrs. Walter R. Tuckerman, Mrs. Mark L. Bristol, Mrs. Robert La Mont, Mrs. Robert Guggenheim, Mrs. James Parker, Baroness von Lowenfeld's, Mrs. Sol Bloom, Mrs. Horace Lee Washington, Mrs. Rufus Mather, Mrs. Chester Bolton and Mrs. William McMaster Mills.

(Washington Herald,

Friday, January 19, 1934).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

З укр. життя.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Памятка закінчення старого року.

Милі чувства огортають душу чоловіка, коли побачить, як у громаді якась зорганізована група не забуває за свої національні чи то релігійні святощі, та плекає традицію своїх дідів і прадідів.

У звязку з тим хочу згадати про прощання старого року в Перт Амбою, влаштованім заходом місцевої Української Жіночої Громади. Хочу на сторінках нашого національного часопису згадати бодай кількома словами про це скромне свято, яке відбулося в гарно прибраній світлиці недавно здвигненої народньої святині.

Як при гарно заставлених столах запрошені гості позаймали свої місця, предсідниця Жіночої Громади, пані Т. Гаврилів, повитала їх вступним словом і попросила місцевого священика, щоби поблагословив приготовані дари. Тостмайстером був гром. С. Дембіцький, котрий згадавши за старий рік, попросив до слова о. Лисяка.

Парох громади підкреслив, що хоч старий рік був роком тяжкої депресії, то пертамбойська громада може почувати себе щасливою, бо серед тяжкого безробіття вона спромоглась на здвигнення української домівки, котра з кінцем старого і з початком нового року стає осередком відновленого життя і громадської праці в тутешній громаді. Далі натякнув бесіднике на те, що для місцевої громади лише одного треба, а то згуртування всіх старших і молоджи в імя Христової ідеї любови і братерства. Пожелав теж о. Лисяк Жіночій Громаді, щоби з Новим Роком вона стала тим живчиком, котрий має давати імпульс у дальшій громадянській праці і в розвою української громади під політичним, національним і церковним оглядом.

Заслужений громадянин Пилип Щуцький висказав у своїх скромних і приступних та щирих словах свої чувства радости, з того привову, що Жіноча Громада отим вечерком дала не тільки початок, але і добрий примір для всіх місцевих організацій, щоби вони гуртувалися до свого національного огнища і підпирали ту українську святиню, яка зістала збудована мозолями і працею щирих Українців в Перт Амбою, а котра має на цілі в будучности згуртувати всю українську молодж в один суцільний національний табор, в котрім має цвисти одна українська національна ідея Соборної, Великої і незалежної України.

Третім з черги бесідником був знаний зі своєї отвертости, енергії і патріотизму, діяльний громадянин Григорій Демккович. Він погратулював Жіночій Громаді за те, що вона перша влаштувала підприємство в українській власній хаті. Він певний, що всі місцеві організації підуть слідом Жіночої громади і солідарно підопруть свою рідну хату, працюючи в любові і в згоді для загального добра.

Гром. Гр. Павловський, місцевий учитель, колишній член Українського Національного Хору А. Кошиця, заспівав кілька пісень при акомпаніяменті фортепяна. Своїм голосовим матеріялом та артистичним виконанням, так очарував публику, що оплескам не було кінця.

Не менше милою несподіванкою було виконання кількох пісень панею О. Фенчинською, котра також вельми вдавно й артистично виконала свої точки, так, що всі присутні гості нагородили її бурею оплесків.

Треба згадати ще й українську молодечу орхестру. Хоч не велика вона й існує короткий час, то, як видно з її виступів підчас історичної драми „Невольник" і по цім вечерку, є перед нею гарна будучність.

Англійською мовою забрав слово п. Юліян Пилляк, репортер з „Перт Амбой Івнінг Нюз", корий, як чужинець, у теплих і щирих словах признав, що хотяй доводиться йому бути на вечерках міжріжними національностями, то однак ніде не почуває себе так щасливим і вдоволеним, як між Українцями, а то з причини наших звичаїв і прирідної, невимушеної вдачі й тих мельодійних пісень, які часом поривають серце навіть чужинця.

Після тоастів розпочались танці, і забава протяглась до пізної ночі.

Так провела українська громада разом з запрошеними гістьми закінчення старого року. А кождий присутний почував себе як член одної родини, і мав нагоду перевести цей вечір у радости, спокою і задоволенню Честь за це українському жіноцтву в Перт Амбою, а зокрема передовим членицям Жіночої Громади, що доложили старань і труду влаштувати такий милий і гарний вечерок. Не менше признання належиться всім тим, що маючи на увазі спільну національну нашу ідею, докладають усіх зусиль, щоби усувати перешкоди вузкоглядних амбітників, що вносять заколот у громаду й ділять їх на Лемків, Подоляків, католиків, правословних і т. д., а тим самим защіпляють ту заразу нещасну, яка розкладає наш національний організм.

Дохід з вечора призначено на Народній Дім у Перт Амбою.

Віра Лисяк.

ЯК ПОЛЯК „ВИЙШОВ" НА НАЙВИЩИЙ ШПИЛЬ ГОРИ.

З Польщі вибралася альпіністична виправа до Південної Америки, щоби там вийти, чи пак здобути найвищий шпиль гір Анд — Аконкагуя, що має 6,953 метри. Виправу цю зорганізувала польська „Ліга морська і кольоніяльна" при співучасти „Польського Татшанського Товарситва" під проводом д-ра Наркевич-Иодка.

У звязку з тією виправою п. Наркевича-Иодка французькі й англійські альпіністичні часописи пригадали, що він вже раз обдурив світ. А саме в 1931 році зорганізував був виправу до Альп і повідомив, що сам один вийшов на шпиль Рато в Дельфінатських Альпах. І спеціяльна польська комісія, яку зорганізував „Високогурський Клюб", ствердила, що Наркевич-Иодко ані не виконав нової дороги на Рато, ні взагалі на ніякому шпилі тієї гори не був. Далі комісія ствердила, що Наркевич-Иодко ані не помилявся, ані не зайшов тут випадок непорозуміння, лише він свідомо... збрехав.

Тому тим прикріше, признають це навіть польські часописи, що такого обманця іменовано тепер головою нової виправи до... Анд!

ЖАРТ, ЩО СКІНЧИВСЯ СУМНО.

У громаді Шаланки (ірчанської округи, Закарпаття) двом молодим чоловікам, 21-літньому синови місцевого дякоучителя Степана Гагана та безробітному залізничникови Емілеви Радикови, прийшло на думку для жарту пострашити місцеву інтелігенцію. Переодяглися, зачорнили собі лице та прийшли до тамошнього місцевого емеритованого вчителя та зажадали грошей. Учитель пізнав, погостив їх і побалакав із ними. Потім оба пішли до Гаганового батька. Він також пізнав їх. Коли вкінці прийшли до хати нотаря Поповича, наймичка не пізнала їх і зчинила крик. Стала кричати ратунку. Прибіг нотар із сусідньої кімнати та став стріляти до них. Гагана пострілив двома кулями в лівий бік, а двома кулями в плечі. Одна куля прошила серце Радика поцілив у карк і в руку і він також помер у шпиталі. Перед смертю сказав іще, що оба не хотіли нікого ограблювати, лише пожартувати. Нотар Попович зібрав був саме того дня в громаді гроші на податок, тому думав, що оба вбиті прийшли ограбити його.

ПСА ЗАСУДЖЕНО НА КІЛЬКА ТИЖНІВ ТЮРМИ.

В одній поліційній станиці у Словаччині був поліційний пес, який нарушив дуже тяжко службову субординацію. Недавно тому перенесено зі згаданої станиці одного поліціянта до іншої станиці разом з поліційним псом. Але пес вернувся на другий день на своє старе місце. Тому однак, що пес вертався ще кілька разів, командант станиці „засудив" пса на кілька тижнів тюрми, з метою, щоби він призабув своє попереднє місце.

КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ 11-го ВІДДІЛУ О.Д.В.У., що

РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

точно в годині 3-тій пополудни

в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.

Кожний член і членица має обовязково бути присутним. Рівнож хто з націоналістів хоче працювати для визвольної боротьби, хай прийде на ці збори і впишеться в члени 11-го відділу О.Д.В.У.

ЗА УРЯД 11-го ВІД. О.Д.В.У.:

В. Дроботій, голова; **Я. Гутак**, кас.; **М. Сітницький**, фін. секр.; **В. Гельнер**, рек. секр. 17

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ВОЛОДИМИРА В ЕЛИЗАБЕТ

уряджує зараз по Йордани

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

В УКР. НАР. ДОМІ, 214 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

Початок 6 ввечір. — Музика першорядна. — Вступ 35 цнт.

16-7 Запрашає всіх — **Комітет.**

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

В СУБОТУ, ДНЯ 20-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

ставлять велику комедію з селянського життя, на 4 дії, І. Тобілевича, під назвою:

СУЄТА

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

Початок в годині 8-мій вечером.

17 **Комітет.**

РІЧНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ СПІЛКИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБ. ДОМІ, 57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

Початок в годині 8-мій ввечір.

Обовязком є кождого шеровця явитись конечно. — Заряд Спілки.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Підготовка Ювилейного Свята У. Н. Союза в Ню Йорку.

В четвер, дня 11. січня ц. р., відбулися в Українськім Народнім Домі збори представників нюйорських відділів У. Н. Союза, а то: відділ 5, 66, 69, 117, 130, 204 і 361 в справі підготовки ювилейного свята У. Н. Союза в Ню Йорку.

Збори відкрив головний радний У. Н. Союза, гром. Ілія Гузар, зазначуючи важність 40-літнього ювилею У. Н. Союза для української імиграції в Америці, тутешньої громади і для старого краю. При кінці промови предложив програму нарад зібрання: 1. Винайм галі на уладження ювилейного концерту; 2. приготування білетів; 3. програма концерту; 4. агітація за приєднання молоді до У. Н. Союза.

Наради й всесторонна дискусія тревали 3 години. Учасників нарад було 16. Зібрання покінчилося принятям таких постанов: 1. Рішено на святочний концерт винаймити Вебстер Гол при Іст 11 вулиці, між 3-тою і 4-тою евнею, тому, що саля Народного Дому показалася замала на таке свято, а інші галі в околиці були заняті. Галя буде отворена від години 1-шої пополудня до 5.30 ввечір. 2. З двох внесків у справі ціни тикетів на концерт, більшість голосувала за те, щоби ціна була 40 центів і однакова для всіх. 3. Програма концерту була одобрена так, як її виготовив п. Гайворонський з п. Гузаром, одначе зі зміною, що після промови присутного на нарадах п. Авраменка принято ще виступ танцюристів побіч вокальних та музичних точок. 4. Способи приєднування молоді до У. Н. Союза розвинув гром. Д. Галичин, гром. І. Гузар і інші.

До переведення ювилейного свята, яке відбудеться 22. лютого, вибрано комітет, у якого склад увійшли по два члени з кождого відділу, отже разом 14 членів, а вони опісля вибрали зпоміж себе виконавчий комітет в такому складі: Ілія Гузар, голова; Іван Солтис, 1-ший заступник; Петро Сокальчук, 2-гий заст.; першим секретарем вибраний Михайло Боднар; другим Михайло Ликтей; касієром Микола Марків; його заст. Іван Тураш; контрольна комісія: Іван Лазорчик, Т. Ніновський, Стах Кривень.

Комітет Ювилейного Свята.

НОВІ КНИЖКИ. ЯКІ НА ДНЯХ ОДЕРЖАНО З КРАЮ

Біч, Рекс. — ЗАЛІЗНИЙ ШЛЯХ. Повість з англійського. Оправлена — 1.00

Вволлес, Л. — БЕН-ГУР. Повість з часів Ісуса Христа. Книжка читана всіми народами, один з клясичних творів усього світа. Гарний стиль, цікава акція, благородні ідеали: любов Бога та рідної землі — роблять цей твір якнайбільше підхожим до поширення між найширші круги нашого народу. — $ 80

Вовчко, Марко. — ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА. Зміст: Сестра, Козачка, Чумак, Одарка, Сон, Горпина, Викуп, Свекруха, Отець Андрій, Максим Грімач, Данило Гурч, Чари, Три Долі, Не До Пари, Два Сини, Ледащиця, Від Себе Не Втечеш, Інститутка. Оправлена — 1.25

Вовчко, Марко. — МАРУСЯ. Повість — 45

Гаврилюк, Ілько. — ТЕРНИСТИМ ШЛЯХОМ — 50

Гашек, Ярослав. — ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ (Швейк на Фронті). Авторизований переклад з чеського — 80

Гашек, Ярослав. — ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ (Швейко в Запіллю) — 80

Гомзин, Б. — ПРОКЛЯТІ ЧАСИ. В книжочці два оповідання, що сягають сюжитами в недавні часи гром. війни на Україні. Оповідання „АЖ ТАМ" більш вражаюче змістом.Варталоб цю книжечку кинути масово в кожну місцевість — 20

Гребінка, Е. — ЧАЙКОВСЬКИЙ. Історична повість — 80

Грінченко Б. — ПІД ТИХИМИ ВЕРБАМИ. Повість. Оправлена — 1.50

Грінченко Б. — СОНЯШНИЙ ПРОМІНЬ. Повість — 65

Ґеорґ, Д. — СПОМИНИ З СЕРБСЬКОГО ФРОНТУ. Дивні пригоди австрійського жовніра — 35

Чернява, І. — НА СХОДІ МИ. Оповідання, опр. — 95

Дерлиця, М. — В МЛАКАХ. Повість — 40

Дежеліч, В. — СОФІЮ ВИБРАВ. Істор. повість з часів візант. цісарства. Перекл. М. Фірак — 80

Дойль, К. — (7 книжечок): 1. Душогубство в Абей Ґрондж. 2. Пестра Стяжка. 3. Захований Клейнод. 4. Чоловік з Близною. 5. Відтятий Палець. 6. Шість Наполеонів. 7. Танцюючі Фігурки — 75

Дудко, Ф. — ГЛУМ. Оповідання — 35

Дудко, Ф. — КРАСА ЖИТТЯ. Оповідання — 20

Ілько Борщак—Рене Мартель. — ІВАН МАЗЕПА. Життя й пориви великого гетьмана — 1.50

Кервуд, Д. — З ТАВРОМ УБИЙНИКА. Повість, пер. М. Лотоцький. Є це Книжка пригод благородного чоловіка, закинутого судьбою в дику країну північної Канади — 80

Кобилянська, Ольга. — В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА. Оповідання. Розказується про молодого парубка Гриця, що кохається в двох дівчатах, з якими обіцяє женитися. Коли опісля жениться з одною — друга в розпуці шукає чар-зілля та отроює ним молодого Гриця, а сама, збожеволівши, тоне на дні глибокої води. Кобилянська розробляє цю стару тему далеко глибше психольогічно, чим її попередники. — 90

Ковч. о. Еміліян. — ЧОМУ НАШІ ВІД НАС УТІКАЮТЬ — 50

Кобилянська, Ольга. — ЗЕМЛЯ. Повість. Тут Кобилянська малює на ширшій картині соціяльні взаімовідносини буковинського села XIX століття. Земля — це та вища, просто містична, сила, що складає цей невблаганий фатум, що примушує Саву вбити брата Михайла, а наймичку Анну зазнати стільки горя і сліз — 2.50

Кобилянська, Ольга. — ЦАРІВНА. Героїна Наталка Верковичівна виступає тут „надлюдиною" з презирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змаганням до повної еманципації пригнобленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, щоб він її не пригнітив. Тому то відкидає обмежного орядина, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка — 2.75

Курдидик, Анатоль. — ЯСНІ ВОГНІ. Оповідання. Молодий, а проте вже досить широко читачам знаний, автор проявив у цій книжці чималий талант. Велике багацтво сюжетів, добре ведений розбір душі поодиноких героїв, палкий патріотизм та свіжий чуттєвий стиль роблять цю збірочку цінним вкладом у нашу „воєнну" літературу. — 20

Лепкий, Богдан. — ПИСАННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Верниволею. Том І. Вірші, том II. Проза. В полот. опр. — 5.50

Левицький-Нечуй, Іван. — НАД ЧОРНИМ МОРЕМ. Повість. Опр. — 1.50

Лепкий, Б. — ПІД ТИХИЙ ВЕЧІР. Повість-казка. Опр. — 2.00

Левицький-Нечуй, Іван. — ХМАРИ. Повість. „Хмари" являються цінним художним твором з рівночасно дуже важним культурно-історичним документом. Ця повість показує чим дихала і жила нова інтелігенція, ці народники-українофіли шістьдесятих років — 2.00

Леонтович, В. — ВОРОХОБНЯ й інші оповідання — 45

Лотоцький, А. — КУЖІЛЬ І МЕЧ. Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку. Знаний і люблений повістяр, А. Лотоцький, розказує в тій книжці про життя характерної княгині Слуцької та на тому примірі вчить нас, яке повинно бути життя благородної жінки-матери, що над усе цінить свій громадський обовязок. Книжка надається на нагороди пильности й дарунки для молоді — 80

Мельник Микола. — ПО ТОЙ БІК ГРЕБЛІ. Оповідання. — 35

Мельник-Матвіїв, Микола. — ЗА РІДНЕ ГНІЗДО — 25

Матісен, В. — ЗАЧАРОВАНИЙ ГОДИННИК. Трапляються і в нас час до часу малі, але вартісні книжочки. Вони не лише цікаві змістом, як для молоді так і для старших, але мають у собі багато з тої краси, якої так брак у популярній дешевій літературі. До таких належить і Зачарований Годинник. — 20

Мордовець, Данило. — ГЕТЬМАН МАЗЕПА. Іст. повість в 2 томах — 1.00

Монкевич, Борис. — ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ. Зимовий похід й остання кампанія Чорних Запорожців. Зі схемами й ілюстраціями, брош. — 80

Опільський, Юліян. — ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. Оповідання. — 30

Опільський, Юліян. — ІДУ НА ВАС. Іст. повість. Автор вибрав історичну тему „Про князя, що чужої землі шукаючи, та свою втеряв", вплітаючи другу, романічну, як боярин-ізгой відвагою і розумом боярство собі вернув та з милою одружився. Своїм оповіданням обіймає автор останні місяці життя Святослава з невдачним походом на Дунай, та на їх тлі зобразив побут давньої Руси. Опр. $1.25, брош. — 75

Оркзай, Баронесса. — БАГРЯНИЙ ЦВІТ. Повість з часів франц. революції. В 2-ох томах. Одна з найкращих повістей сучасної Англії про давні страшні часи т. зв. „Великої Революції" — 1.00

Підмогильний, В. — В ЕПІДЕМІЧНОМУ БАРАЦІ. Нарис. Цей нарис молодого талановитого автора малює як неможна краще атмосферу, в якім жиє сучасне покоління на Україні — 30

Поліщук, К. — ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ БАТЬКО. I — II Том — 65

Поліщук, К. — РОЗПЯТА ДУША. Оповідання з латишського життя — 20

Приймак, Михайло. КСТИНИ. Картини з Лемківщини — 10

Рогова, О. — СИН ГЕТЬМАНА. Іст. роман з часів Б. Хмельницького — 1.00

Старицький, Михайло. — РОЗБІЙНИК КАРМЕЛЮК. Іст.оричний роман. Том 1—4. — 2.50

Сімович, д-р Василь. — ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. В полот. оправі — 3.75

Толстой, Лев. — ВІДРОДЖЕННЯ. Два томи, в 3-ох частях. Автор описує кривду, заподіяну молодій дівчині шляхтичем, як її опісля вивезено на Сибір і як остаточно цей сам шляхтич пішов на Сибір за нею, щоби виблагати прощення — 2.75

Українка, Леся — ЖАЛЬ. Повість — 45

Українка, Леся. — НАД МОРЕМ — 30

Українка, Леся. — ПРИЯЗНЬ-РОЗМОВА — 45

Устіянович, М. — СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР — 40

Франко, І. — МОЙСЕЙ. Четверте видання з передмовою — 35

Франко, Іван. — ЗАХАР БЕРКУТ. Автор малює історію нападу Татар на село в Карпатах, якого мешканці не лише потрапляють оборонитися, але й побивають зовсім татарську орду та спиняють дальший похід Татар. — 1.00

Франко, Іван. — З ВЕРШИН І НИЗИН, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листя" й „Великі Роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (Нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. В оправі — 3.40

Франко, Іван. — ЛИС МИКИТА. З ілюстраціями — 60

Ф. С. — БРАНЕЦЬ МОРСЬКОГО ОПРИШКА. Іст. оповідання — 35

Франко, Іван. — ОПОВІДАННЯ. Зміст: Малий Мирон. Грицева шкільна наука. Оловець. Борис Граб і інші — 65

Филипчак, І. — ЗА САН. Іст. оповідання для молоді, 2 томи — 40

Шевченко, Тарас. — КОБЗАР, з портретом автора, сторін 707, опр. — 2.75

Шевченко, Тарас. — ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 3-ох томах, в опр. — 8.50

Шевченко, Тарас. — ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 5. томах в опр. — 15.00

Ясінчук, Л. — ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ, відгомін ювилейних свят в Америці в честь Рідної Школи — 40

Чайковський. А. — ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ. Повість з галицького життя. Оправлена — 1.35

Чайковський, А. — ОЛЮНКА. Оповідання з життя ходачкової шляхти. Оправлена — 1.50

Чайковський, А. — В ЧУЖІМ ГНІЗДІ. Повість з життя ходачкової шляхти в двох частинах. Оправлена — 1.75

Чайковський А. — ЗА СЕСТРОЮ. Оповідання з козацької старини з ілюстраціями, семе видання — 50

Чайковський, А. — ПОБРАТИМИ. Іст. повість — 85

Чайковський, А. — НЕ БУЛО ВИХОДУ. Історія одної парцеляції. Оповідання з галицького життя — 35

Чайковський, А. — НА УХОДАХ. Істор. повість в двох частях — 90

Чайковський, А. — КОРНІЄНКО. Три томи — 1.50

Чайковський М. — ЗА СИЛУ СОНЦЯ. Фант. оповідання — 90

Чехов, А. — ОПОВІДАННЯ. Переклав О. Бабій — 25

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA"

(P. O. Box 346)

81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

УВАГА! — УКРАЇНСЬКІ РАДІО СЛУХАЧІ!

ЮРОПІЕН РАДІО КОМПАНІЯ, ріг 10-тої вулиці і Евеню А в Ню Йорку проголошує КОЖНОЇ СУБОТИ українську програму зі стації WFAB, 1300 Kilocycles. — Просимо не забудьте накрутити своє радіо на цю стацію і послухати цеї програми, що починається в годині 12.30 пополудни.

286с- (Огол.)

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх краів під проводом досвідчених компанійних урядників і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі. Польські пашпорти і візи даром. Виготовляємо перміти, афідевіти, петиції і все, що до подорожі потрібно.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті під повною гарантією.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ. контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ

як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і відходові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм, горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви нерозумієтеся, удайтеся до д-ра Зінса з довірям.

Х-Рей екзамінація крови і хемічні спроби.

Вприскування сироватки і щеплінки.

Умірковані ціни. — Умови вдоволяючі вас.

ОГЛЯДИНИ І ПОРАДА ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS медичний практик 25 літ.

110 East 16 ST. N. Y.

(межи 4-тою Евеню і Ірвінґ Плейс).

ГОДИНИ: Денно від 10. рано до 8. веч.; в неділі від 10. рано до 4. попол.

ДЛЯ ДОБРА НАШИХ КЛІЄНТІВ.

Для всіх тих, котрі зголошуються до нас у справі якоїнебудь услуги, ми маємо в себе досвідчену паню, яка є нашою асистенткою.

Її обовязки є всілякі, іноді надзвичайно важні. До наших старань вона дає своє жіноче чуття, яке викликує у всіх наших гостей щире признання і прихильність.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St. Jersey City, Phone Montgomery 5-1745 — 34 E. 25th St. Bayonne, Phone Bayonne 3-0540

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ

ПІДКЛАДЕНЬ, песа-казка на 2 дії	15 ц.
Партитура до Святої Гостини	40 ц.
ЗАЧАРОВАНИЙ КАЛІФ, драмована казка в 5-ох діях	10 ц.
СОН МІСЯЧНОЇ НОЧИ, пластова гра в 5-ох діях	25 ц.
ЧАРІВНИЙ КАМІНЕЦЬ, песа-казка для дітей в 3-ох діях	15 ц.
ТАРАС У ДЯКА, сценічна картина в 2-ох діях із життя Т. Шевченка	15 ц.
РИЦАР ЛЕСЬ, сценічна картина з піснями	15 ц.
ВІНОК НА МОГИЛУ, діточа сцена в 2 відслонах, Т. Шевченка	10 ц.
БУНТ ЛЯЛЬОК, фантастична комедія в трох діях зі співами і танцями	15 ц.
СЕРЕД АНГЕЛІВ, сценічна картина в піснях	25 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії. М. Підгірянка	25 ц.
СВЯТА ГОСТИНА, сценічний образ у двох відслонах. М. Курцеба	20 ц.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВАЙТСТОН, Н. Й.

На Рідну Школу й політичних вязнів.

Члени Товариства „Просвіта", від 129 У. Н. Союза, на свойому мітінґу, котрий відбувся дня 11. листопада 1933 р., ухвалили виасиґнувати з каси Товариства $10 на Рідну Школу. Також, не забуваючи й за наших політичних вязнів, котрі боролися за українське існування, зложили слідуючі члени свою жертву: М. Баран, М. Гарасимів, І. Занько, М. Олексів, М. Билов, Р. Бавко, В. Мороз, Й. Драґан, І. Голашецький, М. Дзярський по $1.

М. Дзярський.

—o—

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

На інвалідів.

Вислано через Обєднання $27.51, як збірку, зібрану на Листопадовім Святі, яке відбулося в Амстердамі дня 19. листопада 1933 р. Збірку призначено на інвалідів.

Свято уладив Клюб Танцюристів з української молоді, родженої в Америці.

Теодор Сюрко.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на протибольшевицькім вічу.

На протестаційнім вічу в справі масового голоду на Великій Україні, спричиненого большевицькою владою, яке відбулося в суботу, 18. листопада 1933, в Сентрал Опера Гавз в Ню Йорку, зложили такі жертви:

Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. С., $10; Українське Тов. Просвіта, $10; Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 28 У. Р. С., $10; Відділ 204 У. Н. С., $10; Демократичний Жіночий Клюб, від. 4. С. У., $10; Жіноча Поміч, від. 3. С. У., $10; Тов. Маркіяна Шашкевича, від. 94. У. Н. П., $5; Чорноморська Січ, 1. сотня, $5; Січ ім. Богдана Хмельницького, $5; Український Червоний Хрест, $5; Жіноча Громада, від. 1. У. У., $5; Братство св. Михаїла, від. 1. Провидіння, $5; Українська Кат. Парохія св. Юрія, $5; Український Хор при 7-мій вул., $5; **Ню Йорк, Н. Й., разом $100.** — Союз Українок, від. 8, **Бронкс, Н. Й., $5;** — Братство св. Николая, в. У. Н. С., **Асторія, Л. А., $5;** — Тов. Запорозька Січ, від. 325 У. Н. С., $10; Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22. У. Н. С., $10; Український-Демократичний Клюб, $10; Тов. Любов, $5; Союз Українок, від. 21, $5; **Бруклин, Н. Й., разом $40;** — Братство св. Арх. Михаїла, від. 211 У. Н. С., $10; Братство, від. 25 Провидіння, $5; Сітизенський Клюб, $5; Украініен Сошел Клоб, $2; **Степлетон, Л. Ай., разом $22.** — Братство св. Петра і Павла, від. 3 Провидіння, $15; Братство св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С., $10; Чорноморська Січ, 2-га сотня, $5; **Джерзи Сіти разом $30.** — Тов ім. Т. Шевченка, від. 281 У. Н. С., $5; Союз Українок, від. 19., $5; **Бейон, Н. Дж., разом $10;** — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 У. Н. С., **Петерсон, Н. Дж., $5;** Демократичний Клюб (Жінок), від 22, С. У. **(не подано місцевости), $5; — Разом всі організації зложили $222.**

П. Маційовський $7; д-р Л. Мишуга $5; Гаврилко, $5; С. Абрагамовська $3; Е. Гамар, $3; по $2: О. Ревюк, Д. Галичин, адв. М. Пізнак, адв. В. Ярема, М. Слободян, П. Дичко, А. Савка, В. Матвіяс, В. Ступницький; по $1.50: Ю. Пізнак, І. Орлан; по $1: М. Гайворонський, І. Хотра, І. Баран, В. Смолик, І. Молючанський, С. Кривень, Г. Василик, Ю. Драґун, пані Дорош, пані Скрутовська, Т. Свистун, Марія А. Боднар, М. Малесій, І. Іваницький, Н. Чума, В. Найдан, Е. Парницький, М. Савчук, А. Кузьмак, М. Мачучин, В. Ґела, М. Сербінський, С. Угорчак, К. Гупало, о. І. Гундяк, С. Дацишин, п. Бікович, А. Баранець, І. Репчук, М. Мікотушин, Г. Сеґін, Г. Штоґрин, Е. Меренюк, М. Меренюк, Т. Корнецька М. Кіст, М. Гречин, о. Лотович, Бруклин, Н. Й., о. Захарко, Бейон, Н. Дж., о. Лотович, Джерзи Сіти, М. Заверуха, п. Ратушна, О. Кольброн, п. Сияс, п. Дембіцька, М. Олекса, п. Ваґнер, Д. Баґрій, Д. Бурдиґа, Г. Яцишин, І. Лантвіт, А. Лулик, Н. Цимбалістий, М. Гурин, П. Дучак, М. Мудра, П. Дерих, Ю. Левицька, Я. Волошин, І. Мартинець, Й. Дячун, В. Барщевський, М. Ратушний, І. Жовнір, Незнаний, П. Фенкенин, В. Скиба, Й. Соболь, С. Походжай, М. Шумейко, К. Пелешок, К. Комаришин, М. Корницький, В. Львівський, п. Николяк, Соколовський, Д. Грабовський, М. Шиманський, А. Йосик, О. Руда, Н. Кочін, п Костишин, п. Козуляк, п. Болоновач, п. Онуфрик, М. Кін. М. Зазулька, С. Мамса, А. Дусененко, П. Гречник, І Ворона, А. Дериш, П. Ремеха, І. Дворощук, І. Ґордон, І. Петероський, С. Ремена, В. Карпів, В. Якимів, А. Якимів, А. Ґудович, С. Гладкий, п. Валичинська, В. Хрущ, Г. Вилій, п. Кулич, М. Гуменюк, п. Павлишин, І. Слободян, С. Кучмак, Т. Мельничук, В. Червацюк, Ю. Крук, А. Палеґа, П. Шамкебович, М. Пітко, П. Бойко, Д. Матвіїв, К. Братейко, К. Наконечна, А. Муклашавич. П. Венґер, В. Сподар, п. Гуцалюк, О. Лотоцький, п. Кравченко, пані Кравченко, Н. Б., Е. Орлан, А. Лавіч, П. Жуковська, Н. Н., п. Хміль, І. Наберезний, О. Міхович, А. Обуховський, Г. Цвікан, М. Байлан, І. Паньків, М. Бойко, М. Середна, А. Середа, К. Берків, Н. Дзирин, А. Данида, А. Щалас, З. Куць, В. Брилінський, А. Кулик, П. Кримль, п. Боднар, В. Ґельнер, Й. Хомів, С. Пельць, П. Васильків, В. Пріль, п. Бойчук, Ю. Павчак, п. Ковальчук, П. Дубовецький, п. Бесараб, О. Березівський, Т. Дмовський, П. Чорнюк, Г. Агрес, А. Бучацький, Г. Кук, С. Кусень, Р. Притика, Р. Слободян, І. Париковський, п. Мельникевич, о. М. Лисяк, Й. Мартяк, М. Кий, Т. Ніньовський, О. Стецик, М. Лещух, М. Грицишин, Е. Кобзар, Й. Ярема, В. Мандзій, А. Теличка, М. Фатюк, В. Антошків, п. Состинський, п. Свистун, п. Кафтан, п. Фисоник, п. Крисолович, А. Беркович, А. Никан, М. Москалик, Т. Чіп, І. Продецький, І. Приймак, п. Тарновська, П. Дичко, п. Морошак, п. Лазута, І. Стадник, п. Демартіні, Н. Плутас, М. Кузів, п. Бойчук, І. Маланчук, п. Кобан, М. Витмишин, п. Борис, п. Терлецька, Т. Мудров, п. Метребан, В. Дроботій, З. Онуско, п. Іденчик, П. Шіконець; по 50 ц.: І. Сидор, М Олекса; по 25 ц.: С. Мислев, Е. Перій. — **Збірка записана разом $261.50.** — З дрібних жертв, продажі відзнак та прапорців було **$494.50**.

Разом зібрано **$978.**

Розхід протестаційного походу і віча $903. — Остається $75.

Андрій Борак, заст. голови; **Василь Дроботій,** касієр; **Іван Жовнір,** секр. фін.

Контрольна Комісія:
А. Середа, М. Близнак, В. Череватюк.

—o—

ВАЙТСТОН, Н. Й.

З забави на Рідну Школу.

Відділ 43-тий Союза Українок у Вайтстоні, Н. Й., влаштував у честь своїх челениць вечерок, який відбувся в п. Голошецької. Витаючи Новий Рік, присутні не забули і за Рідну Школу в краю та зібрали на ту ціль $12, які вислано до Обєднаня.

Жертви зложили по $1: І. Деревляний, І. Брень, М. Дзярський, І. Ткач, А. Кавка, Софія Мрикало, В. Каць, М. Олексів, І. Голошецький, В. Левицький, М. Рожбицький; І. Занько 50 ц.; по 25 ц.: Катерина Чолій, Евдокія Олексів. — Разом зібрано $12.

Збіркою занялись пані Деревляна й Брень.

НОВИЙ ОСЯГ НІМЕЦЬКОЇ ТЕХНІКИ.

(УП) Фабрика трансформаторів фірми АЕҐ у Берліні святкувала в часі Різдва надзвичайне свято. Взяли в ньому участь всі, хто лише мав щось спільного з фабрикою, від найнижчого робтника до самого директора, як також і наукові дослідники, заняті в дослідних лябораторіях фабрики. Фабриці цій удалося завдяки систематичному науковому дослідови збудувати новий включатель електричного току для високого напняття і ампеpажу, який працює біз оліїв, як це було досі. Замієць оліїв вживається в новому включателю сильна струя стисненого повітря. При включувнаню чи виключуванню току з напняттям 220 тсияч вольт повстає у включателю ток з працеспроможністю 2.5 міліона кільоватів. Це є моментальне явище, що повстає лише при включуванню чи виключуванню току, одначе воно дуже небезпечне. Часті експльозії, головно при виключуванні, полягали в тому, що в цілій машині-включателю не все було в порядку. При неточному функціонуванні механізму електрична дуга в олію тревала занадто довго, а від жару вибухав олій. Новий винахід є принципово новий і буде мати дуже велике значіння в техніці. Про розміри такого виключателя можна мати уяву, коли взяти на увагу те, що в ньому треба було стало держати коло 60 тисяч кільоґрамів олію. Ходить тут розуміється про величину виключателя такого вольтажу, як новий, сконструований фірмою АЕҐ в Берліні.

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ

„СВОБОДА"

УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Вартість Книгарні $18,612.75.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(30)

© 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Як Тарзан приглядався малим їздцям, він дивувався, що вояки могли вдержатися на тих малих антильопах, які на всі боки скакали, викривлялись і вертілись. Це був гарний і одушевляючий вид. Хоча сперщу все виглядало неправдивим, Тарзан скоро зрозумів, що він бачить расу справжніх карликів. Може вони були потомки тих піґмеїв, про котрих говорять ріжні старинні рукописи.

За короткий час він відчув до малих вояків правдиву симпатію, і як тільки йому стало ясно, що велика жінка Алалів може кождої хвилі пропасти в лісі зі своїм бранцем, він постановив вмішатися в справу. Як він вийшов з ліса, перші побачили його малі вояки. Вони взяли його сперщу за одного зі своїх великих ворогів. Вони підняли великий оклик здивування й розчарування та почали відступати, бо побачили, яка нерівна буде їх боротьба.

Щоби дати їм пізнати докладно свої наміри, Тарзан скорим кроком поступив у напрямі до великої жінки. Як тільки вона його побачила, дала йому приказуючі знаки, щоби він пристав до неї та щоби спільними силами побороти останки піґмеїв. Вона була привикла до того, щоби її слухали й боялися. Вона дещо дивувалася, що тут мужчина не показує страху перед нею, бо звичайно мужчини від неї втікали. Але вона його сильно потребувала, і це була її головна думка.

Виступаючи проти неї, Тарзан приказав їй знаками, яких він навчився від хлопця, щоби вона пустила свого бранця та відійшла, не зачіпаючи більше малих людей. Вона скривилась огидно та, піднявши палку вгору, пустилася до нього. Він напняв свій лук і наложив стрілу. Він дав їй знак, щоби вона відійшла, бо інакше він її вбє. „Відійди і положи на землю малого чоловіка", він приказував їй знаками. Жінка не звертала на це найменшої уваги, але шкірила зуби ще лютіше та прискорювала кроку.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ

не робіть ріжниці де ви замешкалі, посилайте гроші до краю, купуйте шифкарти і полагоджуйте всі свої тутешні і краєві справи тільки в Українськім Бюрі котрого властителем від 19-ти літ є Антін Пашук. Пишіть на адресу:

ANTHONY D. PASHUCK,
322 N. 8th St., Phila., Pa.

ФАРМА 111 АКРІВ

в Говвел, Н. Дж., одна миля від Гайвей, 30 акрів ліса, решта пасовиско з водою і поле. 14 штук худоби, 2 коні, 60 курей, 15 качок, 6 безрог, 2 крілики, трактор, машина до молочення, вся нова машинерія, нове сайло. Мусить бути продана негайно. Ціна $5,500, готівкою $1,000 або менше.

K. GOS,
Box 609, Manville, N. J.

„РИЗНИЦЯ"

СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ.
131 RIVERSIDE DRIVE (at W. 86 St.)
NEW YORK, N. Y.
Telephone: ENDICOTT 2-1618.
251 **S. Olshanska.**

БЕЗПЛАТНІ ІНФОРМАЦІЇ

в справах імігpаційних, натуралізаційних, подорожування, **ГОРОЖАНСЬКИХ ПАПЕРАХ, НЕПРАВНОГО ПОБУТУ В КРАЮ, АБО ДЕПОРТАЦІЇ І ЛЕГАЛІЗАЦІЇ.**

ALL NATIONS EXCHANGE,
207 East 84th St., New York City.
Отворено від 9 рано до 9 ввечір.
Tel.: REgent 4-7166.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урядові години:
Від 1-3 пополудні і від 6-8 ввечір.
В неділі після умови. 236
29 Morton Street, Newark, N. J.
Телефон: Market 3-4818

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8. а в неділі після умови.

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY
ріг 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 9-5760

КУРЦІ ЗАОЩАДИТЬ 50% на вашім куренню. Тютюн до виробу: 75 ц., $1.00, $1.50, $$2.00, $3.00 і $4.00 за фунт. Бібулки 5 ц. за 100 і вище. Люльковий: 35 ц., 65 ц. і $1.00. Також виробляємо цигаретки на замовлення з вашим монограмом. При замовленню напишіть, який: легкий, середний або сильний. Висилаємо за послілпатою (C.O.D.). **S. Silberger, 57 First Ave., New York,** або **102 Avenue B, New York, N. Y.** 269-

ТІ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ НА РІЖНІ ШКІРНІ НЕДУГИ

ДІЗНАЮТЬ НЕГАЙНОЇ ПОЛЕКШІ коли вживатимуть славної

МАСТИ ПОРТЕСА (PORTES SKIN OINTMENT),

якої вживається з найліпшим успіхом у лікуванню шкірних висипок, прищів, плям на лиці, болячок, які чомусь не хочуть гоїтися, сверблячої екзими і печінкових плям. Ця масть вигоює, вигладжує й прикрашує шкіру. — Великий слоїк продається по $1.50 враз із гарантією, що коли вислід не буде вдоволяючий, гроші звернеться. Зашліть своє імя й адресу, а за масть заплатите тоді, коли вам принесуть її додому. 11,7

ПЕРЕД — ПІСЛЯ

PORTES DRUG CO., Dept. 18,
1608 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ

Ask for FREE Catalog

всякого рода, ручно роблені, з найліпшого матеріялу і в низькій ціні. — **МИ РОБИМО НАПРАВКИ** і беремо уживані інструменти в заміну. Гарантуємо вдоволення. Лекції даємо ДАРЕМНО.

ITALIAN ACCORDION CO.
1014 Blue Island Av.
F 58, Dept. 21.
Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel: Orchard 4-2568